

Zierenbosstraat, Veedijk, gemeente Turnhout

Programma van Maatregelen

Auteur:

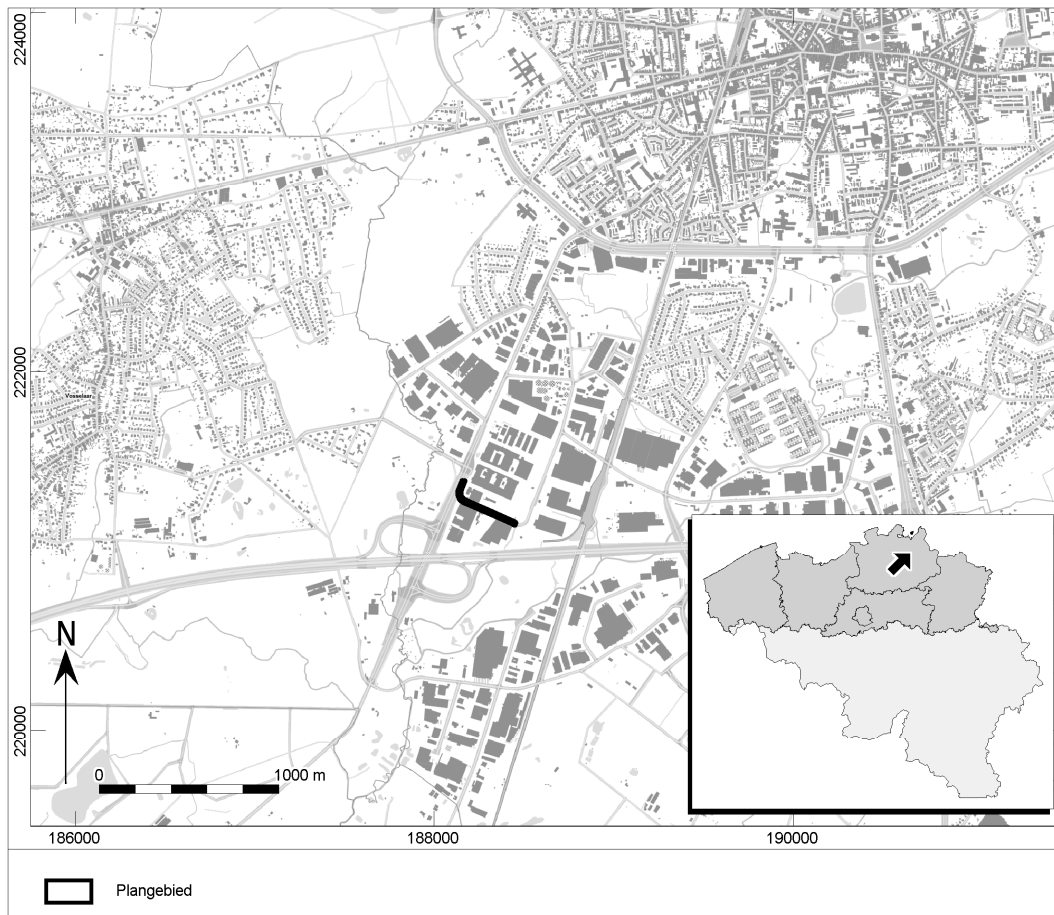
A. Schoups (veldwerkleider)

Autorisatie:

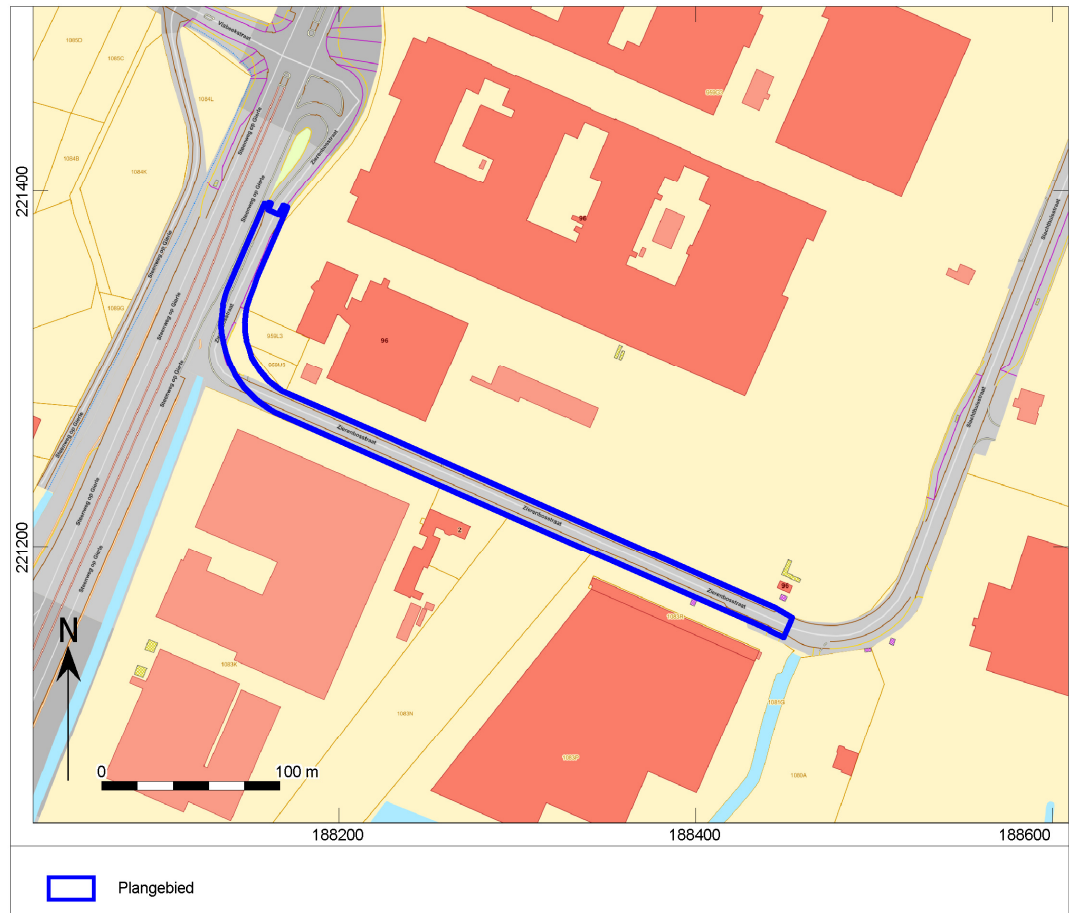
X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in september 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Zierenbosstraat, industrieterrein Veedijk (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen wegeniswerken en de aanleg van nieuwe fietspaden.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

Gezien de ontstaansgeschiedenis van het dekzand (Weichseliaan) kunnen in het plangebied resten vanaf het Laat-Paleolithicum voorkomen. De archeologische resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum manifesteren zich als een spreiding van vondsten zonder sporenniveau. Resten uit deze perioden bevinden zich aan het oorspronkelijke maaiveld en manifesteren zich in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. De aanwezigheid van de Aa op ongeveer 420m ten zuidoosten van het plangebied en de Visbeek op ongeveer 195m ten westen van het plangebied en de aanwezigheid van vennen op de historische kaarten verhogen de kans op resten uit deze periodes. In de omgeving werd echter nog maar één melding gedaan van een vondst uit deze periodes. Deze vondst uit het mesolithicum werd aangetroffen in een lager gelegen gebied op ongeveer 900m ten zuidoosten van het plangebied. Er blijft echter een reële kans op resten uit deze periodes.

Eventuele archeologische resten vanaf het Neolithicum tot de Middeleeuwen kunnen eveneens voorkomen vanaf het maaiveld. Een eventueel sporenniveau is het beste zichtbaar vanaf de B horizont of wanneer deze afwezig is vanaf de C horizont. Op basis van de landschappelijke kenmerken van een overgangsgebied van matig natte naar matig droge zandgronden kunnen nederzettingssporen verwacht worden, al wordt de trefkans niet hoog ingeschat. Op ongeveer 1190m ten noordoosten van het plangebied werden reeds sporen uit de IJzertijd ontdekt. Dit toont aan dat er, tijdens deze periode, wel reeds bewoning was in de wijde omgeving van het plangebied.

Het is niet mogelijk om archeologische resten uit de Late Middeleeuwen uit te sluiten op basis van de bureaustudie. Volgens de historische kaarten was het plangebied echter niet bebouwd, waardoor de verwachting aan resten uit de Nieuwe Tijd gering ingeschat wordt. De slag van Turnhout uit 1597 zou op

minstens 890m ten zuiden van het plangebied uitgevochten zijn, waardoor er ook geen resten van deze slag verwacht worden.

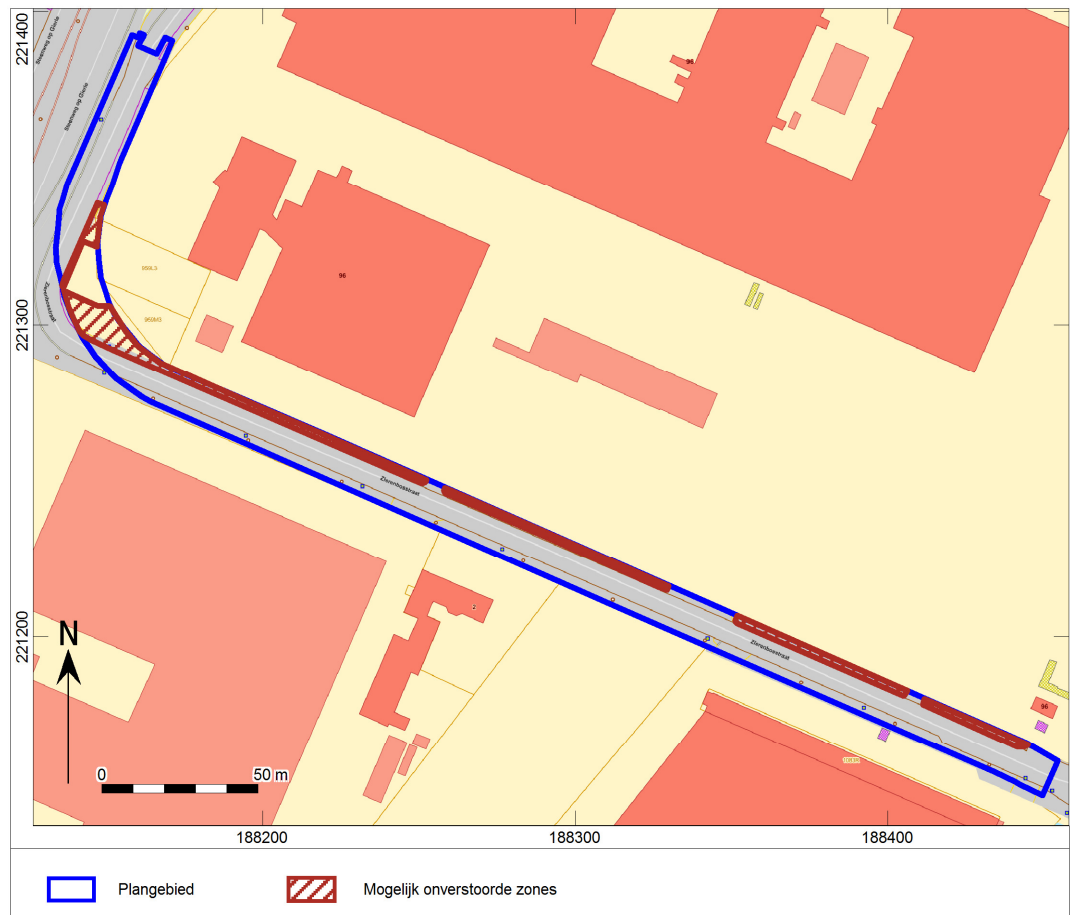
Volgens de bodemkaart zouden er echter bodems zonder profiel of met een gewijzigd profiel voorkomen binnen het plangebied. Het ontbreken van een profiel zou te wijten zijn aan een sterke antropogene invloed. Dit zou erop kunnen wijzen dat de bodem reeds in dergelijke mate verstoord is dat eventuele archeologische resten niet meer in situ aangetroffen zullen worden. Binnen het plangebied zijn ook reeds een aantal structuren aanwezig. Zo is de Zierenbosstraat binnen het plangebied gelegen en was er een conciërgewoning aanwezig in de bocht in het westen van het plangebied. Ter hoogte van de weg dient er rekening gehouden te worden met een verstoring tot minstens 40cm –mv. Onder de conciërgewoning was een fundering aanwezig tot minstens 1m –mv. Naast de weg zijn de verschillende nutsleidingen gelegen op een diepte van ongeveer 1,1m –mv. De zone ten zuiden van de weg en de zones in het westen aan weerszijden van de weg zijn hierdoor reeds vermoedelijk volledig verstoord tot een diepte van minstens 1,1m –mv. De resultaten van een milieuhygiënische onderzoek bevestigen alvast dat de bodem in het zuiden en het westen van het plangebied tot minstens 50cm –mv verstoord is. Op basis van de resultaten van het milieuhygiënisch onderzoek kunnen echter geen uitspraken gedaan worden over de intactheid van de bodem ten noorden van de Zierenbosstraat.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Het doel van de geplande werken is om nieuwe fietspaden aan te leggen aan weerszijden van de Zierenbosstraat. Daarnaast zal de bocht in het westen van het plangebied afgezwakt worden. Hiervoor dient een deel van de weg verlegd te worden. De nieuwe weg zal tot een diepte van 40cm –mv reiken, terwijl de fietspaden tot 35cm diep zullen reiken. Ter hoogte van de toegangen naar de aanpalende bedrijfskavels worden de fietspaden en de groenzones onderbroken om de inritten met de weg te verbinden. Op deze locaties wordt de bodem tot ongeveer 45cm –mv verstoord.

Door de aanwezige infrastructuur en de diepte van de bestaande bodemverstoring worden er enkel bijkomende verstoringen verwacht ten noorden van de bestaande weg en in de bocht in het westen van het plangebied. Hierdoor blijft een mogelijk onverstoorde zone van ongeveer 796m² over (afb. 3). Mogelijk werd de bodem in deze zone reeds verstoord door de aanleg van de bestaande infrastructuur binnen en rond het plangebied, maar dit kan niet met zekerheid bewezen worden. Op een gebied in de bocht na (circa 220m²), gaat het echter om lange smalle stroken, die onderbroken worden door de bestaande inritten naar de bedrijven. Verder onderzoek in deze zones zou enkel fragmentarische gegevens opleveren en aangezien er in de aangrenzende gebieden ook nog geen onderzoeken plaatsvonden, kunnen eventuele sporen en vondsten niet gekoppeld worden aan andere sites. De verwachte kenniswinst weegt daarmee niet op tegen de kosten van verdere onderzoeken.

Op basis van deze gegevens adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum de vrijgave van het plangebied. Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

Afb. 3. Mogelijk onverstoorde zones waar eventuele archeologische resten bedreigd worden door de geplande werken.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.